

Náš děda byl hrdina

aneb

Putování za odvahou

„Takže čím mám začít?“

„Čím chceš!“

„To za mnou jednou v únoru přišla Terka a povídá mi o téhle akci. No, je to sice moc pěkné, určitě dobrá zkušenost, ale panebože, kde já na to vezmu čas? Povídám já.“

(Lucka)

Tato akce je vlastně cestou k pochopení lidského hrdinství. Té tajemné lidské stránky, která občas jen vykoukne, občas podá ruku a někdy, někdy postaví koráb jako Noe. Koráb naděje, že lidé jsou hrdí a důstojní obyvatelé planety Země.

Na cestu se nás vydalo sedm. Lucka, Martin, Tereza, David, Aneta, Dan a Pepa.

„A co ty Any? Jak ses mezi nás dostala?“

„Naprosté překvapení. Spadla jsem do toho úplně po hlavě. Jen jsem zaslechla – Any, pojď – a už jsem byla na našem prvním setkání. Je to vlastně závratné pomyšlení, že minulost je za rohem. Vždyť každá vteřina, kdy toto říkám, se vlastně stává minulostí – současnost nás s minulostí svazuje.“

(Aneta)

„Martine?“

„Já z toho byl nadšený! Beru to jako výzvu k poznání toho, co jsem nezažil. A jsem rád, že jsem k bratrům Chejstovským byl vybrán já.“

(Martin)

„No, Davide a Dane! Cítíte tu zodpovědnost?“

„Jasně, vždyť to bude i o našem dědovi! Třeba se o něm něco více dozvíme. A pak, když jsme slyšeli dědu ze staré nahrávky do rádia! To byla síla! Takový zvláštní pocit – slyšet zase jeho hlas.“

(David a Dan)

Tak, a teď jsme prozradili že hlavním hrdinou naší cesty po stopách statečnosti je dědeček Davida a Dana, který v roce 2008 zemřel.

Jaké to je mít dědu, to ví téměř každý, ale jaké to je mít dědu hrdinu?

A kdo to je vlastně HRDINA?

Tahle otázka nám nedala pokoj.

Musíme se odpoutat od všech klišé a zjistit, jak tento pojem chápeme my, generace vyrůstající v době ne příliš hrdinské. A tak jsme šli na průzkum...

Nejprve mezi ty, kteří se právě pustili máminy ruky.

Hrdina je ten, kdo udělal něco moc dobrého a statečného. Třeba na ulici bych ho poznala tak, že ochraňuje slabší holku. A taky můj táta je hrdina! To nám řekla Tereza Lišková, které je šest let.

A stejně starý David Novák má jasno, „Já až budu velký tak budu hrdina!“

Eliška Kozelková je skromnější, „Hrdina někoho zachrání. Třeba před bouřkou nebo před vlkem. Někdo prostě musí být statečný! Můj bráška Matýsek se vůbec nebojí morčat, takže až vyroste, by se klidně mohl stát hrdinou.“

Jejich spolužák – prvňák Matouš Černý je bojovně naladěný, „Já znám jen vymyšleného hrdinu v supermanském plášti, co umí létat s dělem na ruce. Hrdina zachraňuje dobro, proto by položil život a zlo ničí kyselinou modrou.“

Kyselina modrá? Jaký má asi vzorec? To jsme ještě nebrali.

A ještě Mariánka Konvičková, ať ta mrňata vyzní něžněji, „Hrdina je bůh. Například takový Apollon. Zachrání lidi před zlem. A taky musí být v pověstech, aby to dobře dopadlo“

To se nám líbí. Hlavně, aby to dobře dopadlo. V našem pátrání po zajímavých myšlenkách jsme pokračovali v řadách vlastních - náctiletých.

„Hrdinství nemusí být jen záchrana života, ale i překonání sebe sama. Například vozíčkař, který se nenechal zlomit osudem. Kdo je kdo, se ale většinou projeví až v krizové situaci.“

(Petr Kořínek)

Justýna Brndiarová si jako motto ke svým úvahám vzala citát: „Nikdy nezapomenu, jak se mne můj vnuk zeptal: Dědo, byl jsi za války hrdina? A já odpověděl: Ne, ale sloužil jsem v rotě plné hrdinů.“

(Mike Ranney)

Krásný citát! A jak se nám hodí!

„Pro každého může být hrdina někdo jiný. Od člověka, který se vrhne do hořícího domu pro dítě, přes vojáka bojujícího za vlast, až k literárním vzorům,“ dodala pak Justýna.

Přemýšlíme nad slovy Nelli Kim, naší korejské spolužačky:

„Hrdinstvím je zapomenout na sebe, dávat všechno pro štěstí druhých a přestat se bát, že tě nikdo nepochopí. A k hrdinství vede i zoufalství – je to jeho druhá tvář.“

Petr Chaloupka si vzpomněl na dvanáctiletého Martina, který z hořícího domu vyvedl malou sestru, nemocného tátu, postiženého bratra a staré prarodiče. Nikomu se s tím nesvěřil. Ve škole to prozradili až záchranáři.

A Denisa Voláková zase obdivuje devítiletého chlapce, který zastavil plný autobus, jehož řidič zkolaboval.

„Pro někoho je hrdinství i vyznat lásku.“

(Anežka Taševská)

„Stát si za svým názorem, i když víš, že tě za to čeká něco hrozného.“

(Lucie Suráková)

„To není bezhlavě se vrhat do nebezpečí, ale vytrvalá všední pomoc potřebným.“

(Rebeca Byšková)

„Hrdinství musíme objevit uvnitř sebe, ale někdy, když je opravdu potřeba, o tom ani neuvažujeme a zasáhneme. Něco jako vrozený instinkt.“

(Nikola Menšíková)

„Nejstatečnější není neupadnout, ale vstát pokaždé, když spadneme.“

A to řekl kdo? Konfucius.

„Máš tam ještě něco moudrého?“

„Jasně!!! Třeba Hans Christian Andersen napsal:

Třesu se, mám strach, ale udělám, co pokládám za správné.“

To je ono! Hrdina se klidně může bát! Ale touha zachovat se správně je silnější než strach!

„Kluci myslíte že se děda bál??“

„No konečně se k němu dostaneme! Máme štěstí, protože jsme u babičky objevili jakýsi dědečkův vzkaz nebo vzpomínky. Nenabízíme vám je úplně celé, ale čtěte, odpověď najdete.“

Byl jsem při tom

Moje účast v druhé světové válce v letech 1939 až 1945

a průběh mého života do roku 1998

Vážení, dovoluji mi, abych se vám představil, jmenuji se Jaroslav Chejstovský a v současné době jsem plukovníkem letectva ve výslužbě.

Narodil jsem se v Praze v roce 1921. Po vychození pěti tříd obecné školy a čtyř tříd měšťanské školy jsem nastoupil do učení a vyučil jsem se obchodním příručím v oboru elektro.

V roce 1939, kdy nás obsadili Němci, začali naše lidi nuceně odvádět na práci do Německa. V té době byla v novinách uveřejněna zpráva, že se do Vládního vojska mohou přihlásit muži narození v roce 1921/1922.

Musím Vám objasnit také vznik Vládního vojska za tehdejšího protektorátu Čechy a Morava. Vládní vojsko vzniklo z bývalé Československé armády a mělo na naše lidi působit dojmem, že náš národ, i když je okupován Němci, má své vojsko, které ho může chránit. Úkolem Vládního vojska bylo zejména střežení železničních tratí a různých důležitých objektů, které Němci nemuseli obsazovat svými vojáky a mohli je použít na frontě, kde je velmi nutně potřebovali.

Po dohodě se svými rodiči jsem podal písemnou přihlášku do Vládního vojska. Hlavně jsem to dělal proto, protože se mi vůbec nechtělo do Německa na práci a věřil jsem, že zůstanu doma v Čechách. Byl jsem odveden a přidělen do posádky v Hradci Králové.

Do Hradce Králové jsem narukoval dne 1. září 1939 s předepsaným vojenským kufrem a náležitě ostříhán. Po přijímacích formalitách a zdravotních prohlídkách jsme vyfasovali vojenskou bagáž, ze které se mi zatočila hlava, protože jsem nevěděl, kam to všechno dám. Po tomto fasunku nás odvedli na světnici, kde bylo asi patnáct postelí a nad každou byly dvě police, na které jsme museli vše řádně vyrovnat a složit.

Do Hradce Králové nás nastoupilo asi devadesát nováčků. Byli jsme rozděleni do pěti družstev. Od této doby probíhal pěší výcvik, který pro mou osobu byl bezproblémový, protože jsem obraty a veškeré povely měl v malíčku a to proto, že jsem chodil do Sokola a pěstoval sport, zejména plavání a v zimě hokej. Výcvik probíhal půl roku. Po této době byly vyřazovací zkoušky. Ti z nás, kteří měli velmi dobrý výsledek, si mohli vybrat, ke které rotě by chtěli jít. Vládní vojsko se v té době skládalo z jednoho praporu a ten měl čtyři roty - pěší, cyklistickou, ženijní a jízdní. Těch praporů bylo v Čechách a na Moravě celkem devět.

Protože jsem chtěl zkusit něco, co jsem ještě nikdy nedělal, vybral jsem si jízdní rotu. Abych pravdu řekl, také se mi líbila jejich vycházková uniforma – vysoké boty s ostruhami a červené rajtky. Nyní bych se Vás chtěl optat, jestlipak víte, proč dragouni nosili červené rajtky. To souviselo s tím, že když jste začali jezdit na koni, tak nevydrželo Vaše pozadí, které se po několika hodinách ježdění do krve prodřelo. Jakmile se toto stalo a to se stalo každému, tak po jízdě následovala koupel a ošetření jelením lojem. S ježděním se však nesmělo přestat, protože jedině tak se utvořila na pozadí ta správná kůže, která byla potřebná pro jízdu na koni. Nechci se nijak vychloubat, ale naučil jsem se tak dobře jezdit na koni, že jsem zvládl jak normální ježdění, skákání přes překážky do výšky 150 cm, tak i drezuru koní, která je velice obtížná. Kromě svých přidělených koní, které jsem denně musel jezdit, mně velitel roty přidělil své dva koně, které jsem jezdil při jeho nepřítomnosti. Toto bylo moje denní

zaměstnání, které bylo přerušeno každý čtvrtek takzvaným koňským svátkem, kdy jsme koně museli řádně očistit, někdy i umýt a předvést na dvoře kasáren před velitelem roty, který koně prohlédl a běda tomu, kdo měl koně špinavého. Účelem tohoto ježdění bylo připravit koně jak k jízdě tak k tahu. Po skončení výcviku byli koně odvedeni na nádraží a my jsme ani nevěděli, kam je vezou. Vždy jsme se s nimi těžko loučili, protože jsme tušili, co je čeká a jak s nimi bude zacházeno.

Toto trvalo až do roku 1942, kdy se začalo hovořit o tom, že Vládní vojsko má být přesunuto do Itálie, aby tam vykonávalo tu samou strážní službu, jakou vykonávalo v Čechách.

Prapory Vládního vojska byly rozmístěny po celé severní části Itálie. Náš prapor měl tu výhodu, že byl nasazen v té nejsevernější části, kde se již začínali vypínat hory. To bylo velice příznivé a bylo by tresuhodné této situace nevyužít. Po příjezdu našeho praporu, koncem května roku 1943, a jeho rozdělení po celé trase z Arony do Domodosoly, jsme již 10. července opouštěli naše stanoviště v Aroně. Posádka čítala osmdesát až sto vojáků a všichni jsme přešli k partyzánům. Než k tomuto přechodu došlo, byla celá záležitost podrobně projednána a byly stanoveny podmínky, za jakých nás partyzáni přijmou mezi sebe. Jednalo se hlavně o zbraně a munici a toho všeho jsme měli dostatek. Tyto zásoby jsme vyfasovali pět dnů před přechodem, plus jsme vlastnili koně, které jsme nechtěli nechat napospas Němcům. Každá stráž si přechod k partyzánům musela zařídit sama. Naše stráž byla jedna z prvních. Po takovém hromadném útěku, který se odehrál v průběhu tří neděl, zbylé vojáky Němci odzbrojili a přemístili do vnitrozemí, kde byli později zajati Američany, kteří je pak předali našim úřadům. Tito vojáci měli dosti značné potíže s vysvětlováním, že neutekli tak jako ostatní. Potíže však nebyly takového rázu, kterých jsme se dožili my po příchodu do vlasti, ale to až později, nebudu předcházet událostem.

Do sídla partyzánů jsme dorazili v ranních hodinách. Ještě týž den jsme se zúčastnili bojů proti Němcům, kteří se vydali do hor vyhledávat odboj. Před bojem jsme byli poučeni, že střelba na Němce je až to poslední, v nejnútnejším případě, když už není vyhnutí. Toto bylo uplatňováno vždycky, aby nedošlo k vyzrazení sídla partyzánů.

Tyto naše boje trvaly asi měsíc. Každý den jsme chodili na stráž a střežili tak partyzánské sídlo. Druhý týden našeho pobytu jsem byl se svým oddílem na odloučené stráži. Při obhlídce terénu dalekohledem jsem v dálce zpozoroval, jak se k nám přibližují dva lehké tanky, které jsme nechali přejet a pak jsme je ze zadu napadli. Oba tanky jsme střelbou zneškodnili a zajaté vojáky jsme přivedli do tábora k veliteli. Tanky, které zůstaly na cestě jsme druhý den odzbrojili, co šlo od tanku odmontovat, tak se odmontovalo a zůstal z nich pouze holý plech, který vytvořil na cestě překážku.

Já i celý můj oddíl, který tvořilo šest vojáků, jsme byli velitelem partyzánů vyznamenáni Italským válečným křížem.

Asi po měsíci si nás velitel partyzánů zavolal a položil nám otázku, zda chceme dál zůstat, nebo odejít do Švýcarska. Rozhodli jsme se jít. Do týdne byla zajištěna celá trasa našeho pochodu. Před odchodem si nás velitel partyzánů nechal nastoupit, rozloučil se s námi velice vřelým způsobem a každému z nás předal italskou medaili za chrabrost. Cesta byla strastiplná a trvala nám celých pět dní. Byli jsme převáděni pouze v nočních hodinách. Přes den jsme pospávali po salaších a mezi ovečkami, aby nás nebylo moc vidět. Jedli jsme pouze to, co nám pastevci mohli poskytnout. Byl to hlavně ovčí sýr.

Věřte, že ten poslední den našeho přechodu, byl pro nás tím nejtěžším. Byli jsme hladoví, nevyspalí a utahaní, že i ten malý baťůžek, který jsme si každý nesl, kde jsme měli své hygienické potřeby a rezervní prádlo, byl pro nás těžký, že bychom ho nejraději zahodili. To jsme však říkali, až když jsme měli všechno za sebou.

Nejšťastnější jsme byli, když nám průvodci řekli, že jsme přešli italské hranice a že jsme ve Švýcarsku. Ukázali nám kudy a kterým směrem máme dále pokračovat, abychom nesešli s cesty a nevrátili se zpět do Itálie. V jednom záhybu cesty se nám najednou zjevila skupina vojáků, která šla proti nám. K naší radosti to byli švýcarští vojáci, i když z dálky jejich uniforma připomínala uniformu německou. Pro nejhorší případ jsme si nechali jeden ruční granát. Kdyby nás chytli Němci, odjistili bychom ho a dali do svého středu. Koho by tento granát zabil, bylo by dobře. Kdo by zůstal živ, musel udělat vše pro to, aby se jim nedostal do rukou. Nic takového se nestalo, ale předběžná příprava musela být, abychom všichni věděli, co máme dělat. Všechny možnosti byly do detailu rozpracovány a všichni

jsme s nimi byli seznámeni. Nikde nebylo nic napsáno, všechno jsme měli v hlavě, aby nebylo v případě dopadení u nás nic nalezeno.

Když nás švýcarští vojáci uviděli, divili se, jak jsme se v tak velkém počtu a v tak zuboženém stavu do těchto míst dostali. Ještě nás požádali tou jejich švýcarskou němčinou, abychom šli mezi nimi na jejich strážnici. Na strážnici bylo ještě dalších deset vojáků, kteří se nás okamžitě ujali.

Tři nákladní auta nás v poledne odvezla do Belizony do asanačního střediska, kde jsme museli projít očišťovací linkou, abychom jim do Švýcarska nezavlekli nějaké nemoce. Druhý den jsme byli přemístěni do karanténního lágru, do kterého jsme jeli přes polovinu Švýcarska. Lágr byl umístěn ve vesnici Büserach téměř u francouzských hranic. Zde jsme strávili nucenou dobu pro karanténu, celé tři týdny. Protože jsme byli vojáci, byl k nám přidělen švýcarský velitel, byl to starší pán ze zdejší vesnice. Byli jsme jediní z lágru, kteří mohli chodit ven na procházky v doprovodu onoho vojáka. Chodili jsme ve spořádaném vojenském útvaru, to se mu velice líbilo, že jsme byli tak ukázněni a velice si nás oblíbil. Abychom si užili trochu volnosti, tak nám ze svých vlastních finančních prostředků zakoupil vždy jeden strom, kde bylo ovoce, který jsme si mohli očesat, v té době to byly třešně.

Po této době jsme byli volní a svobodní, to však neznamenalo, že si můžeme dělat co chceme, protože jsme byli neustále vojenský útvar. Byli jsme odvezeni k Sankt Gallenu do vesnice Willu, kde jsme byli ubytováni v bývalé továrně. Zde s námi navázal spojení obchodní atašé pan Kopecký a ten nám zajišťoval vše potřebné a to jak přímo ve Švýcarsku, tak i u naší vlády v Anglii. Jeho práce byla velice obtížná, protože Švýcarsko nás, jako Čechoslováky, neuznávalo. U nich jsme byli stále bez státní příslušnosti. I když v té době nás již uznávala jako samostatný stát Anglie, Amerika a jiné státy.

Z Willu jsme byli posláni na různé práce, abychom si vydělali nějaké peníze. Od pana Kopeckého se nám nějakých peněz dostalo, ale to bylo málo, to nám nestačilo. Já osobně jsem šel dělat k sedlákovi, kde jsem vydržel pouze čtyři dni a to z toho důvodu, že jsem nemohl spát v přidělené místnosti, protože v noci se na mě sesypaly štěnice a druhý den jsem byl celý poštípaný. Proto jsem si na zahradě postavil stan, kde jsem spal. Ovšem, po celodenní práci jsem se pořádně nevyspal, a tak jsem se po čtyřech dnech vrátil do lágru a ohlásil veliteli, jak to u sedláka vypadá. Poslali tam vojáky na přešetření mé stížnosti, kteří se přesvědčili o pravdivosti mých slov. Sedlák dostal vysokou pokutu a už nikdy nedostal žádnou výpomoc. Pak jsem šel dělat do továrny, kde se vyráběl mošt. Zde to nebylo špatné, ale práce byla příliš jednotvárná. Celý den jsem vykládal vagón za vagónem. Vydělal jsem si dost peněz a tak jsem si koupil originál švýcarské náramkové hodinky a ještě mi nějaké peníze zbyly. Od Švýcarů jsme každý dostal krásný péřový spací pytel.

Stále se rozhodovalo, kam máme jít, zda na východ do Ruska, nebo na západ do Anglie. Nakonec bylo rozhodnuto, že budeme přesunuti do Anglie. To se nám ulevilo, ale nikdo jsme si neuvědomovali, co všechno budeme muset podstoupit, než se tam dostaneme.

Nejdříve jsme byli odvezeni do Ženevy, kde jsme se zdrželi asi týden. V té době jsme se obdivovali krásám Ženevy, až jsme se ocitli jednoho dne před prodejnou BAŤA. Vešli jsme dovnitř a prohlíželi jsme si boty, a jak jsme se mezi sebou bavili česky, tak nás najednou oslovil někdo také česky a ptal se nás, co bychom si přáli. On to byl sám vedoucí této prodejny a ještě k tomu Čech. Začal se nás vyptávat, jak jsme se dostali do Švýcarska. Tak jsme mu to všechno vypověděli, on nás velmi dobře pohostil a ještě každému z nás dal pár bot. Ty jsme potřebovali ze všeho nejvíce. Byli jsme mu velice vděční za ten dar. Ty boty mně vydrželi až do Anglie, kde jsem pak vyfasoval nové.

Po týdnů jsme byli odvezeni na švýcarsko - francouzské hranice, kde nás převzali francouzští partyzáni - Češi, kteří žili ve Francii. Ti nás dopravili do Marseille. V Marseille jsme byli nuceni čekat na loď, která nás měla dopravit zpět do Itálie, ale již obsazené a to do Neapole. Cesta lodí nám trvala asi pět dní, protože nemohla být přímá, protože konvoj jezdil cik cak, aby zmátl nepřátelské ponorky. V Neapoli jsme čekali na náš poslední úsek cesty, která měla končit v Anglii.

Na lodi – to bylo něco pro mne, mohl jsem si prohlédnout válečnou loď od kapitánského můstku až po nejhlubší podpalubí. Proplouvali jsem Gibraltarským průlivem. Velmi jsem se podíval rozdílné barvě vody – ve Středozezemním moři je voda krásně modrá, v Atlantském oceánu je voda téměř černá. Cesta do Anglie trvala dvacet dní. Přistáli jsme v severní Anglii v Glasgow.

Zde jsme byli přivítáni důstojníkem Československé armády, panem poručíkem Starostou, který nám hned po nástupu v přístavu vynadal za to, že jsme každý měl jinak upravenou uniformu.

Ze Skotska jsme byli odveleni na jih Anglie, do městečka Southend - on - sea. Po příjezdu jsem absolvoval veškeré přijímací formaloty, převlečení do anglické uniformy, nesoucí na rukávu nášivku s označením Czechoslovakia.

Celý týden nás pan nadporučík honil po cvičáku a zákopech, bojové cvičení, útoky, ústupy, boj proti tankům, boj muže proti muži, pořadová cvičení - ve dne i v noci. Po tomto perném týdnu nás opět nechal nastopupit a slavnostně nám sdělil, že s takto dobře vycvičenými vojáky se za celou dobu co slouží v armádě nesetkal. Některým z nás dal návrh na povýšení a od té doby jsme měli od něho pokoj. Já osobně jsem byl povýšen na četaře a byl jsem převelen jako velitel čety k jednotce francouzských partyzánů, kteří byli potomky Čechů a chtěli k Československé armádě. Uměli hovořit i psát česky. S nimi jsem měl přejít k letectvu, ke kterému se mi moc nechtělo. Chtěl jsem jít s klukama, se kterými jsem přišel do Anglie. Ti všichni šli k dělostřelectvu nebo tankistům a odešli k Dunkerque. Žádal jsem o převelení u rotního raportu. Ale nebylo mně vyhověno. Jako důvod bylo mně neustále tvrzeno, že jsem měl nejlepší výsledky ze všech.

Po skončení pěšího výcviku jsme se stali skutečně anglickými vojáky. Za přítomnosti velitele náhradní perutě plk. Sládka a ostatních vysokých anglických a našich důstojníků, jsme složili přísahu anglickému králi Jiřímu V. Velice to na mě zapůsobilo a byl jsem hrdý, že jsem se stal také jedním z Čechů, který může sloužit jeho Veličenstvu anglickému králi pod číslem 788806.

V průběhu pěšího výcviku jsme byli svými veliteli testováni, aniž bychom o tom věděli. Tímto způsobem nás bylo vybráno asi dvacet ze sto padesáti. Podle prohlídek a testů, které jsme absolvovali v Londýně, jsme byli zařazeni na různá místa letecké posádky. Já jsem byl zařazen jako pilot stiháč.

Po návratu na základnu začal ten pravý život, teprve nyní jsem byl rád, že jsem nešel k dělostřelectvu nebo tankistům. Denně jsme létali na cvičném letadle PIPER. Hlavně jsme s instruktorem cvičili starty a přistání. Sem tam se také z počátku zkoušel nějaký ten kolmý výstup vzhůru a souvratem zpět do normální polohy. Byly to vzrušující okamžiky, ale člověk si zvykne na všechno. Když jsem zvládl předepsaný pilotní výcvik s instruktorem na výbornou, začal jsem létat sám.

V průběhu války jsem byl dekorován:

Československým válečným křížem
Medailí za chrabrost
Medailí za zásluhy I.stupně
Italským válečným křížem

Italskou medailí za chrabrost

Nejvíce na nás zapůsobilo, když Praha volala o pomoc a my jsme vlastním lidem v té nejhorší chvíli nesměli pomoci. Nebylo nám totiž povoleno v Praze přistát jenom proto, aby se mohlo říkat, že Československo osvobodila sovětská armáda a ne příslušníci Československé armády.

Do vlasti jsem se vrátil až v srpnu roku 1945. Ještě v Anglii jsme žádali, abychom byli zařazeni do letectva, ale nebylo nám vyhověno, tudíž jsem v roce 1946 demobilizoval a šel do civilu. Pro mou osobu to byla krutá rána, protože jsem věřil, že budu dál sloužit v armádě. Velmi těžko jsem si zvykal na civilní režim. Nejhorší co mě potkalo byl rok 1948, kdy uchopili moc do svých rukou komunisté. To jsem ještě netušil, co nás čeká. Hůře jak my, kteří jsme přišli ze západu, byli na tom vojáci, kteří přišli z východu. Ti něco takového nečekali, byli zavíráni jako naši vojáci, jezdili do dolů jako my. Tak se nám odvděčili za to, že jsme se zasloužili o osvobození Československa.

Neustále jsem odmítal vstoupit do komunistické strany. V roce 1951 kromě toho, že jsem byl vyhozen z armády a byla mně sebrána veškerá vyznamenání a vojenská knížka, jsem začal pracovat v Pražských pečivárnách, zde jsem pracoval až do roku 1965 a také jsem zde přečkal ta nejhorší léta, kterých jsme se my, zahraniční letci, mohli dožít. Proti některým byly vykonstruovány obžaloby, které letce stály život, nebo dlouhý žalář.

Od roku 1961 až do roku 1966 jsem si zvyšoval svojí kvalifikaci a to na ekonomické škole pro pracující v Resslově ulici. Odmaturoval jsem s velmi dobrým prospěchem a to jenom proto, aby mně nebylo stále předhazováno, že kromě toho, že jsem politicky nespolehlivý, nemám patřičné vzdělání k funkci, kterou zastávám.

V roce 1965 jsem přešel do Tukového průmyslu, kde jsem svou pracovní aktivitu ukončil v roce 1986 jako ekonom výzkumného pracoviště. Zde už to bylo celkem dobré. Spíše se mně spolupracovníci vyptávali na určité podrobnosti, abych jim je osvětlil, protože o nás letcích nic nevěděli. V roce 1986 jsem odešel do důchodu. Ale věřte, že celou dobu od roku 1946 co jsem pracoval, jsem měl co dělat s ekonomikou a proto jsem celou dobu věřil, že hospodaření komunistů jednou špatně skončí.

V roce 1992 jsem byl v Martině vojensky rahabilitován a povýšen na praporčíka a v roce 1995 jsem byl povýšen na majora ve výslužbě. Zde vám povím perličku, která se mi stala při mém povyšování – byl jsem totiž povýšen IN MEMORIAM. V roce 1998 jsem byl povýšen na plukovníka letectva ve výslužbě. Abych Vám řekl pravdu, jsem nevýslovně šťasten, že jsem se této doby dožil a jsem spokojený za každý den svého života.

V komunálních volbách v roce 1994 jsem byl zvolen poslancem, do zastupitelstva městské části Praha 3. Zastával jsem funkci předsedy finanční komise, místopředsdou představitelstva Správy komunálního majetku a.s., členem komise pro výběr nabídek, členem představenstva humanitního fondu, předsdou poslaneckého klubu ODS a od roku 1995 do 2001 jsem zastával funkci manažera ODS.

Od roku 2001 jsem zastával na Československé obci legionářské funkci tajemníka a od roku 2007 jsem byl zvolen sněmem Československé obce legionářské místopředsdou.

Závěrem bych vám chtěl ještě říci, že toto vše nejde dělat pokud nemáte rodinné zázemí, které vás ve všem podporuje. S manželkou jsme vychovali dva syny, kteří mně dali za pravdu, že jsem jednal správně, když jsem nikdy nezradil ideály demokracie.

Na rozhovor s paní Marií Chejstovskou,

dámou, které náš hrdina věnoval srdce, jsme vyslali její vnuky Davida a Dana. Aby nás na ni při osobních vzpomínkách nebylo moc.

Naši reportéři si vedli taktně, ale neúprosně a tak jsme zase panu Chejstovskému o něco blíže.

„Babi, můžeš nám vyprávět jak jste se s dědou seznámili?“

„Můžu. Seznámili jsme se v Kolodějích při nácvičku 1.celostátní spartakiády jako vedoucí cvičitelé. Bylo mi dvacet dva a dědovi bylo o dvanáct a půl víc. Nejdřív jsme si mysleli, že se budeme jen tak bavit, ale myslím, že to bavení brzy přešlo ve vztah. Líbilo se nám to, bylo to pěkné. Nikdy jsem si nemyslela, že spolu tak dlouho vydržíme.“

„Jak jsi prožívala dědovu válečnou činnost?“

„Protože jsem byla o tolik let mladší, tak vůbec nevím. Když byl taťka ve válce, tak jsem s ním nic neprožívala. Ale válka se na něm rozhodně podepsala. O válce jsme se moc nebavili, žádné historky mi nepovídal.“

„Babi, co se ti na dědovi líbilo?“

„No (smích) ... Všechno! Ach, na dědovi se mi líbilo, že byl chytrý, spravedlivý, na všem bylo vidět, že byl starší než já. Byl to chlap vysoký, plaval, rozhodně to byl sportovec. Jó -(smích) měl fousy, dlouhý vous, když byl starší, tak už je nosil jenom pod nosem.“

„Uměl tě děda rozveselit, když jsi měla špatnou náladu?“

„Já jsem nikdy špatnou náladu neměla.“

„Co tě na dědovi rozčilovalo a jak jste se usmířovali?“

„Nikdy jsme se dlouho nezlobili, ale obvykle byly neshody kvůli dětem. Tatínek to bral po vojensku a já jsem zase chtěla být mírnější, aby nebyl tak prudkej a nebral všechno příliš vážně. Tatínek byl rozhodně dominantní a projevovalo se to tím (smích), že jsme všichni museli poslouchat. Ale i ta jeho prudkost a výbušnost byly důsledkem toho, že prošel válkou.“

„Babičko, vařil děda?“

„To víš, že jo! Vařil a rád. Jaké jídlo jsem měla nejradši? Já snědla všechno. To, co mě tatínek uvařil, bylo vždycky dobrý. Vařil všechno. Co uměl uvařit, co neuměl, to si nejdříve přečetl. Uměl i upéct. Buchty s mákem a tvarohem, pekl cukroví a dovedl i bábovku. Hlavně rád nakupoval a vždycky říkal, že ho to baví.“

„Jak děda vychovával tátu a strejdu?“

„Myslím, že to někdy bylo dost přísný, ale rozhodně dobrý pro dnešní dobu. Někdy je profackoval – okamžitě. Snažil se, aby kluci byli vychovaní a vedl je ke sportu. Hlavně k plavání. Klukům se dařilo a mají hodně diplomů. Na syny byl přísnější než na vás, na vnoučata. Vás spíš rozmazloval. Byl hrozně rád, že vás máme.“

„Jaké jste měli společné zájmy?“

„Nejdřív sportování a potom výchovu dětí. Snažili jsme se jim dát co nejvíc, aby se kluci vyznali ve sportu a uměli se ve společnosti chovat. Děda také uměl tancovat. Říkal, že se naučil tančit v Anglii. A docela ho to bavilo. Chodili jsme tancovat rádi venku, protože venkovský zábavy byly vždycky lepší, než tady v Praze“

„Co děda rád četl a jaké měl ještě záliby?“

„Taťka měl hodně oblíbených spisovatelů. Hodně četl válečné knihy. Kupoval si knížky a slovníky, sledoval, co se děje ve světě, aby byl v obraze. Také rád luštil křížovky a zlobil by se, kdybych mu byla nějakou vyluštila.“

„Vedli jste společenský život?“

„No určitě! Žádné akci jsme se nevyhýbali.“

„A jak děda prožíval listopad 1989?“

„Sametovou revoluci přivítal s velkým nadšením. Komunisti šli do háje, byl rád, že se všechno uvolnilo. Měl velkou radost, že se toho mohl dožít.“

Tak za tenhle rozhovor patří paní Chejstovské velká kytka.

A pak se nám podařilo na chvíli přilákat a zdržet jednu dámu, vlastně dívku. I jí patřilo srdce Pana Chejstovského. Nemá vůbec čas! Maturita za dveřmi! Prý to vůbec nechápeme! Ale když se Nikol dozví, že se jí chceme zeptat na dědu - „roztaje“. Přece jenom s ním mohla prožít více času, nežli bráškové.

„Tak se tedy ptejte“

„Co se ti vybaví při slově děda?“

„Úžasná osobnost.“

„Jaká je tvoje nejstarší vzpomínka na něho?“

„Šli jsme za mámou do porodnice. Byla jsem strašně malinká a někam jsem utíkala a slyším dědu, jak na mě volá: Nikolko, pojd' sem! To je asi nejsilnější

„Jak jste spolu trávili volný čas?“

„Děda mne vyzvedával ze školky. Vždycky jsem se paní učitelce chlubila, že zase přišel ten děda v uniformě, ať se jdou všichni podívat. Bral mne do různých muzeí a také na ta jeho setkání s válečnými veterány. Také jsme spolu chodili na procházky po Praze, na výlety a do parku, který mají za domem. Když jsem pak vyrostla, tak jsem chodila na návštěvy, oslavy, Vánoce a tak ...“

„Vyprávěl ti někdy děda o svém dětství nebo mládí?“

„Ne... A když napsal ten životopis, tak nám ho vlastně ani nechtěl ukázat. Já na něj narazila úplnou náhodou. Ale že by vyprávěl – to ne. Když skončila válka, tak se asi hodně uzavřel do sebe a tuhle část života, na kterou neměl hezké vzpomínky uzavřel také. A jak nastoupili komunisté, zničili tu jeho iluzi, to, za co bojoval.“

„A jakou povahu měl dědeček?“

„Byl takovej ráznější. Ale ne, že bych se u něj bála zlobit. Věděla jsem, že vařečku nechytne a neseřeže mne. Vnímala jsem, že z dědy vyzařuje autorita, osobnost. Kdybyste ho potkali na ulici, tak si řeknete – to je velkej člověk, ten ale budí respekt!“

Tak ti moc děkujeme a držíme palce k maturitě. (Pan Chejstovský by na vnučku byl určitě pyšný!)

Znáte pohádku O kohoutkovi a slepičce?

Tak nějak probíhala naše výprava za dokumenty o práci pana Chejstovského na radnici. Naštěstí tady nešlo o kohoutí život. Cesta skupiny pubertáků na obecní úřad? Snad neuděláme ostudu! Tvářili jsme se důležitě, zaštiťovali jsme se školou a oháněli se výrazy jako „projekt“, „historie“, „kontinuita generací“ marně.

První paní úřednice: milá, snaživá, ale nic pro nás neměla. Poslala nás na odbor kultury.

Druhá paní úřednice: protivná, arogantní, chtěla se nás rychle zbavit.

Třetí a čtvrtá paní úřednice: zachránily nás, vyslechly, ale nic pro nás neměly. Poslaly nás do kanceláří ODS.

A tady „slepičky“ bloudily sem-tam, tam-sem, kdo by také čekal kancelář ODS na poliklinice - že?!

První a poslední pan úředník ODS: milý, vtipný, nasmáli jsme se s ním, nic pro nás neměl. Ale přece - snad jako cenu útěchy jsme obdrželi propagační materiály strany. Neposlal nás nikam. Šli jsme sami.

A kam se chodí v pohádce, když je ouvej?

Ke kouzelné babičce.

Šli jsme tedy k babičce. Ta koukala! Tentokrát ji vnuci nešetřili a navštívili jsme ji v plném počtu. Ale jako správná babička se krásně usmívala, ráda nás viděla a něco pro nás našla. Z příjemné návštěvy jsme si odnášeli vzácné fotografie - zastavené okamžiky života pana Chejstovského.

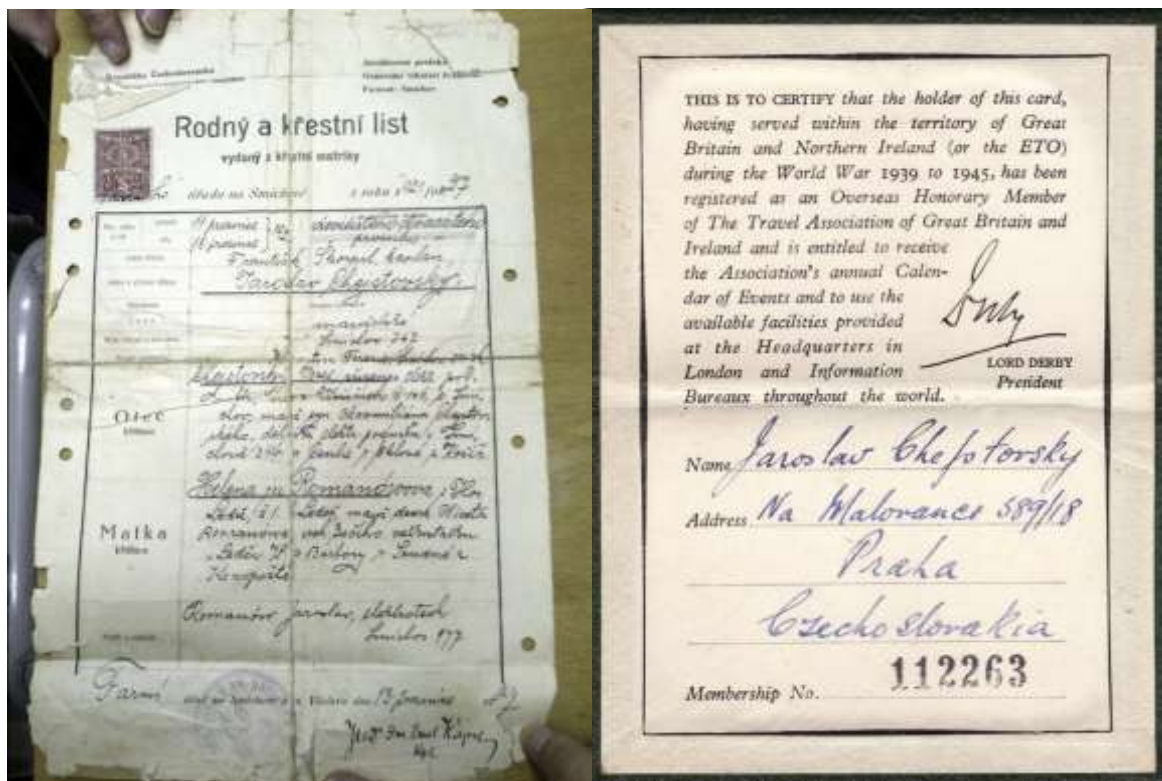
A otevíráme poslední kapitolu našeho putování.

Dostali jsme se do prostor nasycených dokumenty o hrdinství. O hrdinství, strachu, skrývání, tajných plánech, vítězství, zradě, cti, smrti, naději.

Atmosféra Ústředního vojenského archivu je zvláštní. Budova sama dýchá vlastní historií. Karlínská Invalidovna - barokní, opukový, vlhký obr. Uzavřený svět, který v 18. století z vůle hraběte Strozziho byl domovem těm, kterým války zpusťošily tělo. Spleť architektury, kterou budoval Dienzerhofer, natáčel Hofman a fotil Sudek. Chátrá. A co bude dál? Nikdo neví.

A tahle stavba dnes obsahuje stohy dokumentů o nesnadných válečných osudech. Tato silná kombinace byla navíc propláchnuta povodní v roce 2002. To byl zatím poslední boj - neutopit se. Zdá se ale, že Invalidovnu ani archiv klidná budoucnost nečeká.

4624
 5103
 Voják
 1.3 27/11/25/19
 vojenský úřad
 dvojnásobný (presentační) listek c
 Recruiting attestation No.

This soldier (presentational) Date of Call up (recruitment)	5. leden 1945.
jméno a příjmení, roční věk a jeho povolání Name, surname, age, rank	CHLUBIČEK Jaroslav 20 let, žák.
Datum, rok a místo (oblast) narození Date of Birth, place of Birth	11. prosince 1921 Praha.
Otcovské jméno, matčina otcova Domesticko divize	JATO
Bydliště Last address	Itálie,
mateřská škola Mother tongue	čeština
znaná povolání Married or single	svobod.
národnost Religion	F.Č.
povolání Education	střední, přírodní
Zvláštní poznámky a další údaje Special Remarks and other data	v an. arm. (vojenský) Ministerstvo 48. 11. 1945, Praha.
Výška těla v cm Height	189
Délka chrčidla v cm Size of feet	44
Lékařská klasifikace a název zdravotní služby M.B. Classification	bez vady, zdravotně
Poznámka Remarks	Žádné jiné údaje

Místní úřad vojenský úřad
 Neměl být zastaven, listek s označením musí být předán
 příslušnému listku.
 Okrajová (presentational) část listku musí být
 dle zákona 140/1961 Sb. předána
 příslušnému úřadu.

Přesel k italským partyzánům 10. července 1944 v Arone
 6. srpna 1944. Do Anglie přišel přes Francii dne 3. ledna
 1945 v Portlandu na lodi U.S.266.

Lékařský záznam:
 Presentován: 5. ledna 1945.
 Otec: Josef, matka: Helena roz. Romanová.
 školy: 5 Obč., 4 zast., 2 pokrač.
 rodi: manžel, matka.
 Příbuzní: Josef Chvojčatovský, Praha XVIII., Na Malovance
 č. 589.

rídící: ne.
 Předložil 1 osobní doklad.
 F. L. 48: 1047 3 46: 1000 řízení nastup.
 20. 9. 49: Převzetím od ST PVB k Ld. Na. v. v. 9/49. M. L. S.

Vycházíme ze zchátralých kleneb do prosluněného parku. Koncentrace nelehkých životních údělů a těžkých historických období zůstává za zavřenými vraty. Máme ofocené poslední důležité listiny (připadáme si jako agenti tajných služeb) a pomalu se otřepáváme ze stínů minulosti. Jaképak stíny asi budou jednou dopadat na naše vnoučata?

A závěr?

Přemýšlíme o věcech, které šly před pár měsíci zcela mimo nás. Při pohledu na staré lidi se v duchu ptáme: „Jaké bylo vaše mládí?“ A víme, že život je mnohem fantastičtější a barvitější nežli ten nejbáznivější film s urostlými hrdiny navlečenými v lesklých trikotech. Naštěstí!

Ano, a tak i naši dědečkové mohli být hrdiny. Naši rodiče i naši vrstevníci.

Možná, možná i my se jednou projevíme hrdinsky – anebo, doufejme, jako charakterní lidé.

Dan Chejstovský
David Chejstovský
Aneta Byšková
Tereza Kostková
Lucie Burešová
Martin Vondra
Josef Papírník

Obrazový materiál je použit se souhlasem rodiny Chejstovských a Vojenského ústředního archivu (osobní spis 255).